

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2024
ΕΡΕΥΝΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ
Αποτελέσματα για την Κύπρο

Λευκωσία - Κύπρος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Σύνοψη	3
2. Προσφορά δανείων	5
2.1. Κριτήρια χορήγησης δανείων	5
2.1.1. Κριτήρια χορήγησης δανείων ή πιστωτικών ορίων προς επιχειρήσεις	5
2.1.2. Κριτήρια χορήγησης στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά	6
2.1.3. Κριτήρια χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά	7
2.1.4. Προσδοκίες για το επόμενο τρίμηνο	7
2.2. Συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων	8
2.2.1. Συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων ή πιστωτικών ορίων προς επιχειρήσεις	8
2.2.2. Συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά	9
2.2.3. Συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά	10
2.3. Απορριφθείσες αιτήσεις	11
3. Ζήτηση δανείων	12
3.1. Ζήτηση δανείων ή πιστωτικών ορίων από επιχειρήσεις	12
3.2. Ζήτηση δανείων από νοικοκυριά για στεγαστικά δάνεια	13
3.3. Ζήτηση δανείων από νοικοκυριά για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια	14
3.4. Προσδοκίες για το επόμενο τρίμηνο	14
4. Σημειώσεις	15

1. Σύνοψη

Τα αποτελέσματα της Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων (ΕΤΧ) Απριλίου 2024 (Έρευνα)¹ καταγράφουν, μεταξύ άλλων, τις μεταβολές στα κριτήρια χορήγησης και στη ζήτηση δανείων που σημειώθηκαν στην Κύπρο το πρώτο τρίμηνο του 2024 σε σύγκριση με το τέταρτο τρίμηνο του 2023. Παρουσιάζουν επίσης τις αντίστοιχες μεταβολές που αναμένονται να σημειωθούν το δεύτερο τρίμηνο του 2024 σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2024. Τονίζεται ότι, τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τις αντιλήψεις και προσδοκίες των συμμετεχουσών στην Έρευνα τραπεζών και δεν αντικατοπτρίζουν όποιες αντιλήψεις, προσδοκίες ή εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) (βλ. Σημειώσεις).

Σύνοψη αποτελεσμάτων ΕΤΧ, Απρίλιος 2024	Κύπρος	
	1 ^ο τρίμηνο 2024	2 ^ο τρίμηνο 2024 (προσδοκίες)
Προσφορά δανείων		
Κριτήρια χορήγησης δανείων		
Επιχειρήσεις	Αυστηρότερα	Αμετάβλητα
Νοικοκυριά		
- Στεγαστικά δάνεια	Αμετάβλητα	Αμετάβλητα
- Καταναλωτικά και λοιπά δάνεια	Αμετάβλητα	Αμετάβλητα
Συνολικοί όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση δανείων		
Επιχειρήσεις	Αυστηρότεροι	*
Νοικοκυριά		
- Στεγαστικά δάνεια	Αμετάβλητοι	*
- Καταναλωτικά και λοιπά δάνεια	Αυστηρότεροι	*
Ζήτηση δανείων		
Επιχειρήσεις	Μείωση	Αμετάβλητη
Νοικοκυριά		
- Στεγαστικά δάνεια	Μείωση	Αμετάβλητη
- Καταναλωτικά και λοιπά δάνεια	Μείωση	Μείωση

* Η έρευνα δεν περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με τις αναμενόμενες αλλαγές στους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησης δανείων.

Πηγή: ΚΤΚ

¹ Η παρούσα ΕΤΧ διεξάχθηκε κατά την περίοδο 29 Φεβρουαρίου – 15 Μαρτίου 2024. Στην ανάλυση των αποτελεσμάτων για την Κύπρο χρησιμοποιείται ο δείκτης διάχυσης (diffusion index). Περαιτέρω πληροφορίες παρουσιάζονται στην περιγραφή της μεθοδολογίας της εν λόγω έρευνας [εδώ](#).

Στα γραφήματα της παρούσας έκθεσης, στις περιπτώσεις που δεν διακρίνονται συγκεκριμένες γραμμές ή ράβδοι στα διαγράμματα, ο δείκτης διάχυσης βρίσκεται στο 0 για το συγκεκριμένο τρίμηνο και μπορεί να υποδηλοί ότι, είτε δεν σημειώθηκε μεταβολή από το προηγούμενο τρίμηνο, είτε ότι οι απαντήσεις των τραπεζών αντισταθμίζονται μεταξύ τους.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της αντίστοιχης έρευνας για τη ζώνη του ευρώ είναι διαθέσιμη [εδώ](#).

Από πλευράς προσφοράς δανείων, τα κριτήρια χορήγησης δανείων² προς επιχειρήσεις έγιναν **αυστηρότερα κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024** μετά από τρία συνεχόμενα τρίμηνα κατά τα οποία είχαν παραμείνει αμετάβλητα. Σύμφωνα με την Έρευνα, στην αυστηροποίηση συνέβαλε κυρίως η μειωμένη ανοχή των τραπεζών στον κίνδυνο καθώς και η αντίληψή τους για αυξημένο κίνδυνο σε σχέση με τη γενική οικονομική κατάσταση και τις προοπτικές της οικονομίας. Αντίθετα, **τα κριτήρια χορήγησης δανείων προς νοικοκυριά, τόσο για στεγαστικά δάνεια όσο και για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια, παρέμειναν αμετάβλητα το πρώτο τρίμηνο του 2024**, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Όλοι οι παράγοντες που επηρεάζουν τα κριτήρια χορήγησης δανείων προς νοικοκυριά είχαν ουδέτερο αντίκτυπο κατά το υπό αναφορά τρίμηνο.

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, καταγράφηκε περαιτέρω αυστηροποίηση στους συνολικούς όρους και προϋποθέσεις χορήγησης νέων δανείων ή πιστωτικών ορίων³ προς επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, καταγράφηκε περαιτέρω αύξηση του επιτοκιακού περιθωρίου (δηλ. της διαφοράς έναντι σχετικού επιτοκίου αναφοράς) των τραπεζών για νέα επιχειρηματικά δάνεια που χαρακτηρίζονται με υψηλότερο κίνδυνο, Σύμφωνα με την Έρευνα, η αυστηροποίηση των συνολικών όρων και προϋποθέσεων χορήγησης νέων επιχειρηματικών δανείων αποδίδεται στην αντίληψη των τραπεζών για αυξημένο κίνδυνο. Ταυτόχρονα, ο αυξημένος ανταγωνισμός από άλλα τραπεζικά ιδρύματα συνέχισε για έκτο συνεχόμενο τρίμηνο να συγκρατεί την αυστηροποίηση. **Όσον αφορά τα νοικοκυριά, οι συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης των νέων στεγαστικών δανείων παρέμειναν, σε καθαρή βάση, αμετάβλητοι,** για τέταρτο συνεχόμενο τρίμηνο, παρά την καθαρή αύξηση που καταγράφηκε στα επιτόκια των τραπεζών για νέα στεγαστικά δάνεια καθώς και στο περιθώριο των τραπεζών για τα νέα στεγαστικά δάνεια υψηλότερου κινδύνου. Για τους παράγοντες που επηρέασαν τους συνολικούς όρους και προϋποθέσεις χορήγησης νέων στεγαστικών δανείων σημειώνεται ότι, η επίδραση τόσο της εκτίμησης των τραπεζών για αυξημένο κίνδυνο όσο και του αυξημένου κόστους κεφαλαίων και περιορισμών που συνδέονται με τον ισολογισμό, αντισταθμίστηκε από την άσκηση πιέσεων από τον ανταγωνισμό. Από την άλλη, **η αυστηροποίηση στους συνολικούς όρους και προϋποθέσεις χορήγησης νέων καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά, συνέχισε και κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024,** λόγω της αντίληψης των τραπεζών για αυξημένο κίνδυνο. Συγκεκριμένα, καταγράφηκε αύξηση των επιτοκίων και του περιθωρίου των τραπεζών τόσο για νέα συνήθη καταναλωτικά και λοιπά δάνεια προς νοικοκυριά όσο και για δάνεια με υψηλότερο κίνδυνο.

Όσον αφορά τη ζήτηση δανείων κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, η καθαρή ζήτηση δανείων από επιχειρήσεις καθώς και, σε μεγαλύτερο βαθμό, από νοικοκυριά, τόσο για στεγαστικά όσο και για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια, κατέγραψαν περαιτέρω μείωση. Η καθαρή μείωση της ζήτησης επιχειρηματικών δανείων κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, αποδίδεται από τις τράπεζες, στο αυξημένο γενικό επίπεδο των επιτοκίων. Αντίθετα, οι αυξημένες χρηματοδοτικές ανάγκες για πάγιες επενδύσεις, που ενδεχομένως αντικατοπτρίζουν τις θετικές προοπτικές ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, καθώς και η αναχρηματοδότηση/αναδιάρθρωση χρέους συνέβαλαν θετικά στη ζήτηση δανείων. Όσον αφορά τα νοικοκυριά, η καθαρή μείωση της ζήτησης για στεγαστικά δάνεια αποδίδεται από τις τράπεζες στα αυξημένα επιτόκια, στη χαμηλότερη εμπιστοσύνη των καταναλωτών και στην αποδυνάμωση των προοπτικών της αγοράς κατοικίας. Αντίστοιχα, η μείωση της ζήτησης για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια οφείλεται σύμφωνα με την Έρευνα στο αυξημένο επίπεδο των επιτοκίων, στη χαμηλή εμπιστοσύνη των καταναλωτών, στη μείωση τόσο των δαπανών για αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών όσο και των καταναλωτικών δαπανών που χρηματοδοτούνται από δάνεια με προσημείωση ακινήτου.

Σύμφωνα με τις προσδοκίες των τραπεζών για το δεύτερο τρίμηνο του 2024, τα κριτήρια χορήγησης δανείων τόσο προς επιχειρήσεις όσο και προς νοικοκυριά αναμένονται να παραμείνουν αμετάβλητα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Παράλληλα, αναμένεται μείωση στην καθαρή ζήτηση καταναλωτικών και λοιπών δανείων από νοικοκυριά ενώ τόσο η καθαρή ζήτηση δανείων από επιχειρήσεις όσο και στεγαστικών δανείων από νοικοκυριά αναμένεται να παραμείνει σταθερή.

² Τα κριτήρια χορήγησης δανείων αποτελούν τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές ή τα κριτήρια μιας τράπεζας για την έγκριση δανείου. Τόσο τα νέα δάνεια όσο και η αναχρηματοδότηση δανείων, δηλαδή η παράταση στη διάρκεια ενός δανείου ή η αύξηση του ποσού του δανείου, λαμβάνονται υπόψη. Θεσπίζονται πριν από την έναρξη της διαπραγματεύσεως για τους όρους και προϋποθέσεις χορήγησης δανείου και πριν από την απόφαση για έγκριση/απόρριψη του δανείου. Καθορίζουν τους τύπους των δανείων που η τράπεζα θεωρεί επιθυμητούς ή μη, τις προτεραιότητες από γεωγραφική ή τομεακή άποψη, τις εξασφαλίσεις που θεωρούνται αποδεκτές ή μη, κτλ. Τα κριτήρια χορήγησης δανείων προσδιορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του δανειολήπτη βάσει των οποίων μπορεί να ληφθεί ένα δάνειο.

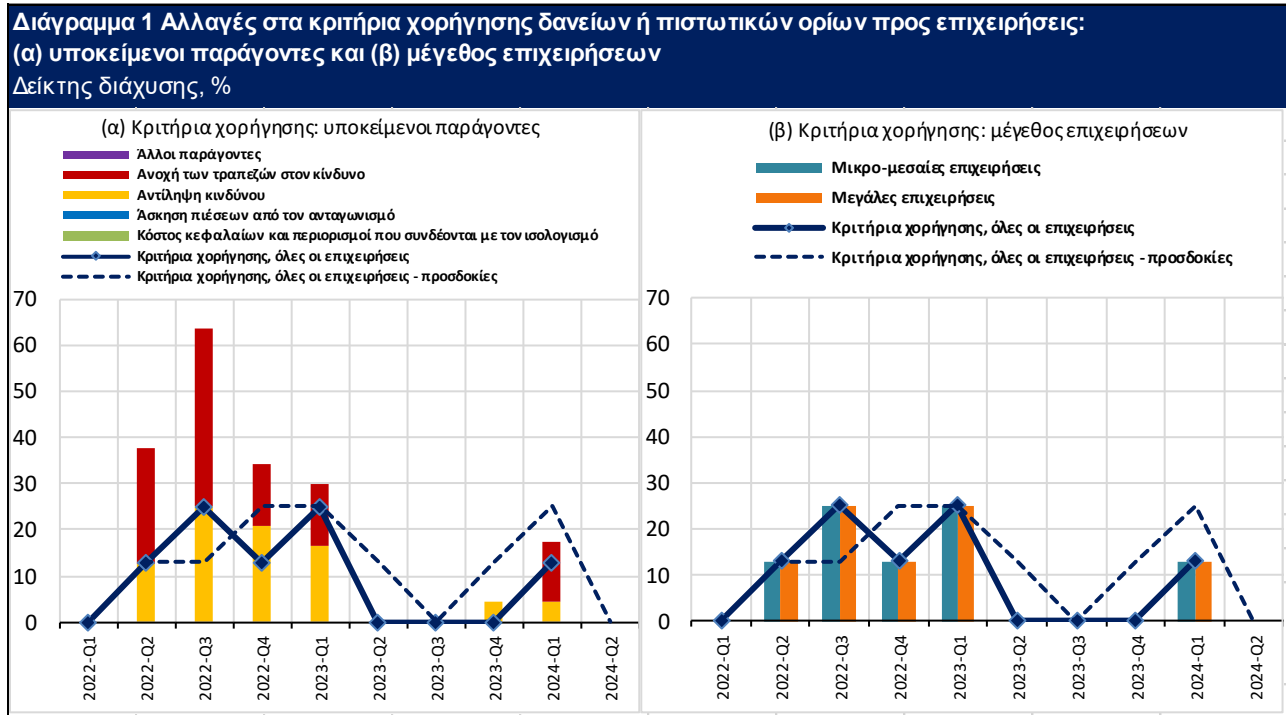
³ Οι όροι και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων αφορούν τις προϋποθέσεις ενός δανείου (νέο δάνειο ή αναχρηματοδότηση δανείου) το οποίο η τράπεζα είναι πρόθυμη να χορηγήσει, δηλαδή τους όρους και προϋποθέσεις του δανείου που στην ουσία έχει εγκριθεί, όπως ορίζονται στη δανειακή σύμβαση μεταξύ της τράπεζας (δανειστή) και του δανειολήπτη. Οι όροι και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά του δανειολήπτη και μπορεί να μεταβάλλονται παράλληλα με τα κριτήρια χορήγησης δανείων ή ανεξάρτητα από αυτά.

2. Προσφορά δανείων

2.1. Κριτήρια χορήγησης δανείων

2.1.1. Κριτήρια χορήγησης δανείων ή πιστωτικών ορίων προς επιχειρήσεις⁴

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, τα κριτήρια χορήγησης δανείων προς επιχειρήσεις στην Κύπρο έγιναν **αυστηρότερα**, αν και σε μικρότερο βαθμό σε σχέση με τις προσδοκίες που είχαν διατυπωθεί στην Έρευνα του προηγούμενου τριμήνου. Η αυστηροποίηση αυτή επήλθε μετά από τρία τρίμηνα κατά τα οποία τα κριτήρια χορήγησης επιχειρηματικών δανείων είχαν παραμείνει αμετάβλητα και αντανακλά κυρίως τη μειωμένη ανοχή των τραπεζών στον κίνδυνο, καθώς και την αντίληψη τους για αυξημένο κίνδυνο σε σχέση με τη γενική οικονομική κατάσταση και τις προοπτικές της οικονομίας (βλ. **Διάγραμμα 1(α)**). Παράλληλα, σημειώνεται ότι τα κριτήρια χορήγησης δανείων κατά το υπό αναφορά τρίμηνο, έγιναν αυστηρότερα τόσο για δάνεια προς μικρομεσαίες όσο και για δάνεια προς μεγάλες επιχειρήσεις (βλ. **Διάγραμμα 1(β)**).

Σημειώσεις:

Όσον αφορά την κατεύθυνση των αλλαγών στα κριτήρια δανεισμού, **θετική ένδειξη** υποδηλοί αυστηροποίηση των κριτηρίων και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ **αρνητική ένδειξη** υποδηλοί χαλάρωση των κριτηρίων δανεισμού και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση.

"Κόστος κεφαλαίων και περιορισμοί που συνδέονται με τον ισολογισμό" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Κεφάλαιο και κόστος που σχετίζεται με την κεφαλαιακή θέση", "ικανότητα πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω της αγοράς" και "Κατάσταση ρευστότητας" των τραπεζών.

"Άσκηση πιέσεων από τον ανταγωνισμό" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Ανταγωνισμός από άλλα τραπεζικά ιδρύματα", "Ανταγωνισμός από μη τραπεζικά ιδρύματα" και "Ανταγωνισμός από χρηματοδότηση μέσω της αγοράς".

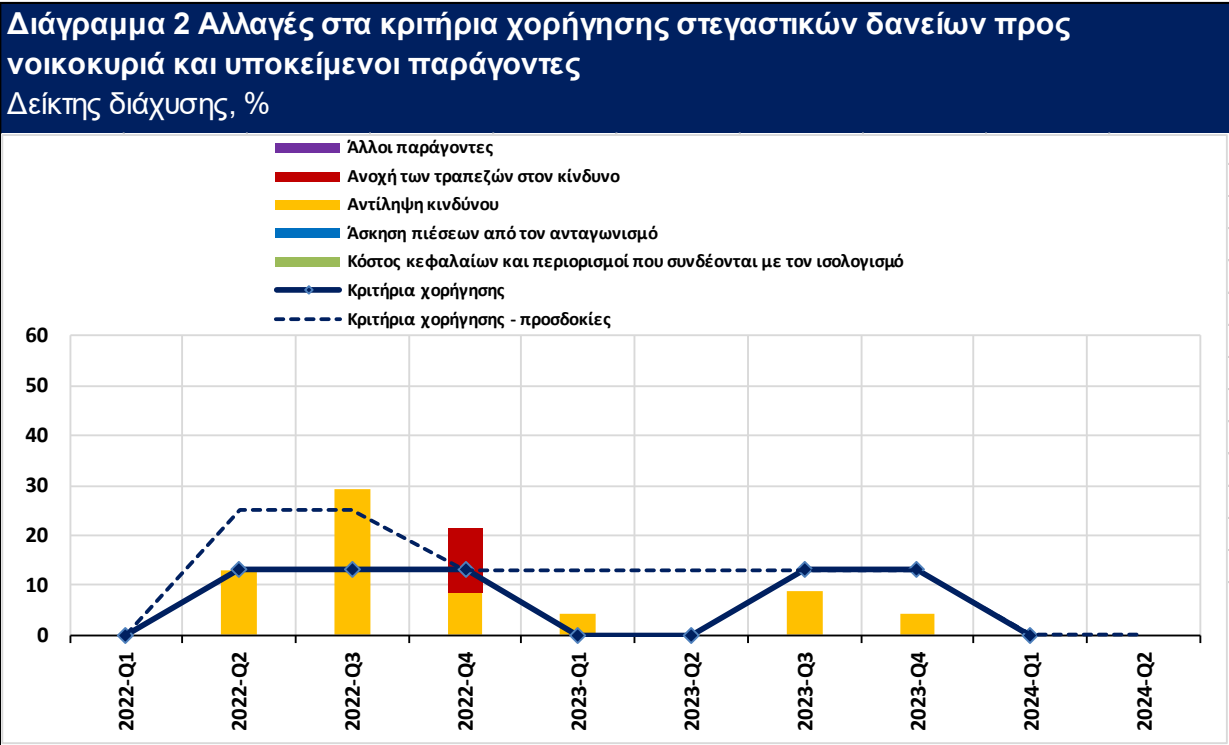
"Αντίληψη κινδύνου" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Γενική οικονομική κατάσταση και προοπτικές", "Κατάσταση και προοπτικές που αφορούν συγκεκριμένους κλάδους ή εταιρείες/φερεγγυότητα δανειολήπτη" και "Κίνδυνος όσον αφορά τις ζητούμενες εξασφαλίσεις".

Οι **"Άλλοι παράγοντες"** αφορούν επιπρόσθετους παράγοντες που ανέφεραν συμμετέχουσες τράπεζες ότι συνετέλεσαν στην αλλαγή των κριτηρίων χορήγησης των εν λόγω δανείων.

⁴ Ο όρος «επιχειρήσεις» αναφέρεται σε μη-χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις.

2.1.2. Κριτήρια χορήγησης στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, τα κριτήρια χορήγησης στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά παρέμειναν αμετάβλητα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, εξέλιξη σύμφωνη με τις προσδοκίες των τραπεζών όπως αυτές είχαν καταγραφεί στην Έρευνα Ιανουαρίου 2024. Όλοι οι παράγοντες που επηρεάζουν τα κριτήρια χορήγησης στεγαστικών δανείων είχαν ουδέτερο αντίκτυπο σε αντίθεση με το προηγούμενο τρίμηνο κατά το οποίο η αντίληψη κινδύνου των τραπεζών ήταν αυξημένη (βλ. **Διάγραμμα 2**).

Σημειώσεις:

Όσον αφορά την κατεύθυνση των αλλαγών στα κριτήρια δανεισμού, **θετική ένδειξη** υποδηλοί αυστηροποίηση των κριτηρίων και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ **αρνητική ένδειξη** υποδηλοί χαλάρωση των κριτηρίων δανεισμού και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση.

"**Κόστος κεφαλαίων και περιορισμοί που συνδέονται με τον ισολογισμό**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Κεφάλαιο και κόστος που σχετίζεται με την κεφαλαιακή θέση", "Ικανότητα πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω της αγοράς" και "Κατάσταση ρευστότητας" των τραπεζών (οι αναλυτικοί επιμέρους παράγοντες προστέθηκαν τον Απρίλιο 2022).

"**Άσκηση πιέσεων από τον ανταγωνισμό**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Ανταγωνισμός από άλλα τραπεζικά ιδρύματα" και "Ανταγωνισμός από μη τραπεζικά ιδρύματα".

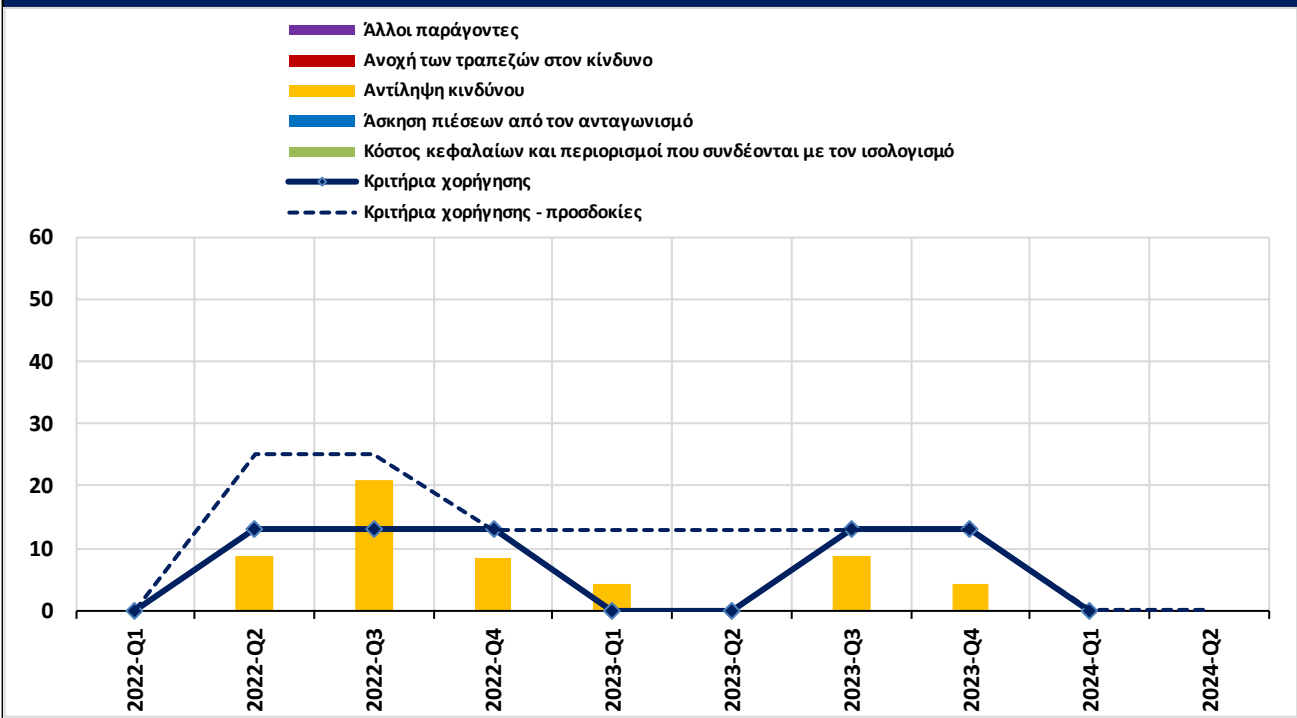
"**Αντίληψη κινδύνου**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Γενική οικονομική κατάσταση και προοπτικές", "Προοπτικές για την αγορά κατοικίας, συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων εξελίξεων στις τιμές κατοικίας" και "Φερεγγυότητα δανειολήπτη".

Οι "**Άλλοι παράγοντες**" αφορούν επιπρόσθετους παράγοντες που ανέφεραν συμμετέχουσες τράπεζες ότι συνετέλεσαν στην αλλαγή των κριτηρίων χορήγησης των εν λόγω δανείων.

2.1.3. Κριτήρια χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά

Όπως και για τα στεγαστικά δάνεια, τα κριτήρια χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά, παρέμειναν αμετάβλητα κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, σύμφωνα με τις προσδοκίες των τραπεζών όπως καταγράφηκαν το προηγούμενο τρίμηνο. Και σε αυτή την κατηγορία δανείων προς νοικοκυριά, όλοι οι παράγοντες που επηρεάζουν τα κριτήρια χορήγησης τους είχαν ουδέτερο αντίκτυπο (βλ. Διάγραμμα 3).

Διάγραμμα 3 Αλλαγές στα κριτήρια χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά και υποκείμενοι παράγοντες
Δείκτης διάχυσης, %

Σημειώσεις:

Όσον αφορά την κατεύθυνση των αλλαγών στα κριτήρια δανεισμού, **θετική ένδειξη** υποδηλοί αυστηροποίηση των κριτηρίων και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ **αρνητική ένδειξη** υποδηλοί χαλάρωση των κριτηρίων δανεισμού και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση.

"**Κόστος κεφαλαίων και περιορισμοί που συνδέονται με τον ισολογισμό**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Κεφάλαιο και κόστος που σχετίζεται με την κεφαλαιακή θέση", "Ικανότητα πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω της αγοράς" και "Κατάσταση ρευστότητας" των τραπεζών (οι αναλυτικοί επιμέρους παράγοντες προστέθηκαν τον Απρίλιο 2022).

"**Άσκηση πιέσεων από τον ανταγωνισμό**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Ανταγωνισμός από άλλα τραπεζικά ιδρύματα" και "Ανταγωνισμός από μη τραπεζικά ιδρύματα".

"**Αντίληψη κινδύνου**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Γενική οικονομική κατάσταση και προοπτικές", "Φερεγγυότητα καταναλωτών" και "Κίνδυνος όσον αφορά τη ζητούμενη ασφάλεια".

Οι "**Άλλοι παράγοντες**" αφορούν επιπρόσθετους παράγοντες που ανέφεραν συμμετέχουσες τράπεζες ότι συνετέλεσαν στην αλλαγή των κριτηρίων χορήγησης των εν λόγω δανείων.

2.1.4. Προσδοκίες για το επόμενο τρίμηνο

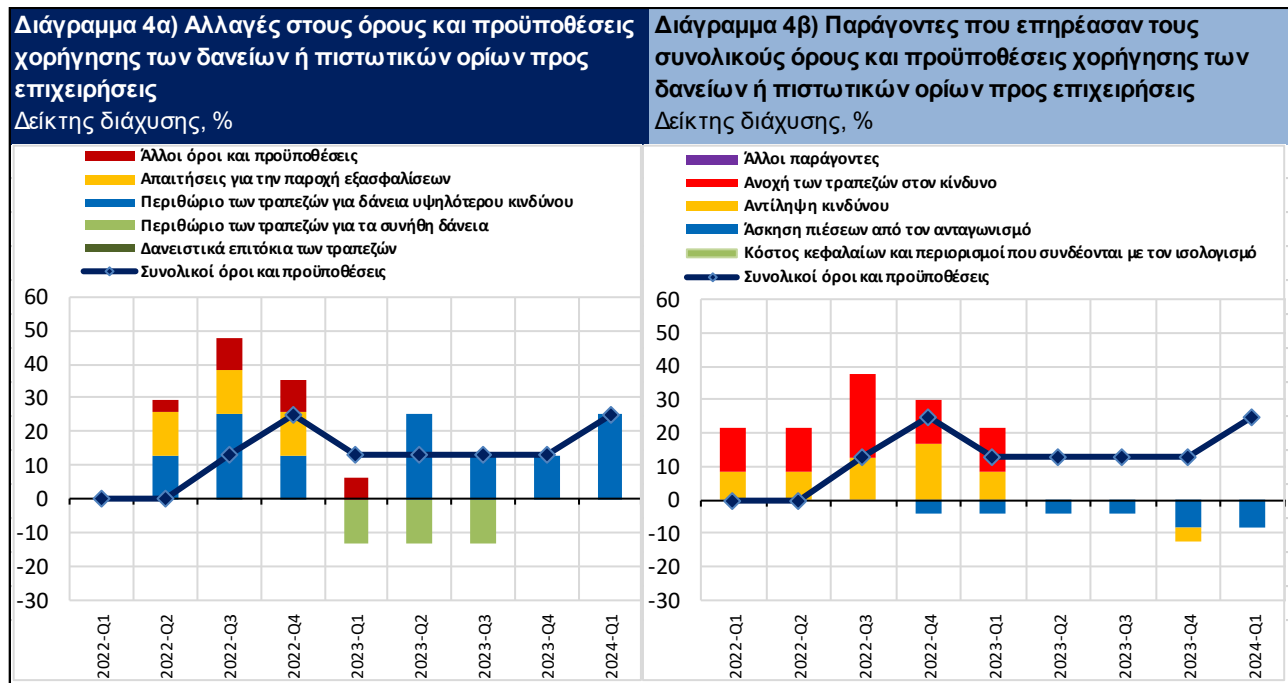
Οι συμμετέχουσες στην Έρευνα τράπεζες εκτιμούν ότι τα κριτήρια χορήγησης δανείων, τόσο προς επιχειρήσεις όσο και για όλες τις κατηγορίες δανείων προς νοικοκυριά, θα παραμείνουν αμετάβλητα κατά τη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου του 2024, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (βλ. Διαγράμματα 1-3).

2.2. Συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων

2.2.1. Συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων ή πιστωτικών ορίων προς επιχειρήσεις

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, οι συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης νέων επιχειρηματικών δανείων (δηλαδή οι όροι και προϋποθέσεις του δανείου που συμφωνούνται κατά τη σύναψη της δανειακής σύμβασης) έγιναν αυστηρότεροι, σε μεγαλύτερο βαθμό από τα προηγούμενα τέσσερα τρίμηνα. Συγκεκριμένα, η αυστηροποίηση αφορούσε κυρίως το περιθώριο (δηλαδή τη διαφορά έναντι σχετικού επιτοκίου αναφοράς) των τραπεζών για δάνεια που θεωρούνται ότι έχουν υψηλότερο κίνδυνο, το οποίο συνέχισε και αυτό το τρίμηνο να αυξάνεται (βλ. **Διάγραμμα 4(α)**). Όσον αφορά τους υπόλοιπους όρους και προϋποθέσεις, δεν σημειώθηκε μεταβολή κατά το υπό αναφορά τρίμηνο.

Η αντίληψη των τραπεζών για αυξημένο κίνδυνο παρέμεινε και αυτό το τρίμηνο ο κύριος παράγοντας που επηρέασε την αυστηροποίηση των συνολικών όρων και προϋποθέσεων χορήγησης νέων επιχειρηματικών δανείων. Ωστόσο, λόγω της ετερογένειας και της αντιστάθμισης στις απαντήσεις των τραπεζών, η συνολική επίδραση του εν λόγω παράγοντα, κατά το υπό αναφορά τρίμηνο, παρουσιάζεται ουδέτερη. Αντίθετα, ο αυξημένος ανταγωνισμός από άλλα τραπεζικά ιδρύματα συνέχισε για έκτο συνεχόμενο τρίμηνο να συγκρατεί τον βαθμό αυστηροποίησης των συνολικών όρων και προϋποθέσεων (βλ. **Διάγραμμα 4(β)**).

Σημειώσεις:

Όσον αφορά την κατεύθυνση των αλλαγών στους όρους και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων ή πιστωτικών ορίων, **θετική ένδειξη** υποδηλοί αυστηροποίηση των όρων και προϋποθέσεων και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ **αρνητική ένδειξη** υποδηλοί χαλάρωση των όρων και προϋποθέσεων και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση.

4α) Ως **«περιθώριο»** ορίζεται η διαφορά έναντι σχετικού επιτοκίου αναφοράς (αύξηση περιθωρίου = αυστηροποίηση, μείωση περιθωρίου = χαλάρωση).

"Άλλοι όροι και προϋποθέσεις" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των όρων και προϋποθέσεων που αφορούν "Επιβαρύνσεις εκτός τόκων", "Μέγεθος δανείου ή πιστωτικού ορίου", "Ρήτρες δανείων" και "Διάρκεια".

Σημειώνεται ότι, η επιμέρους κατηγορία "Δανειστικά επιτόκια των τραπεζών" προστέθηκε τον Απρίλιο 2024.

4β) **"Κόστος κεφαλαίων και περιορισμοί που συνδέονται με τον ισολογισμό"** ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Κεφάλαιο και κόστος που σχετίζεται με την κεφαλαιακή θέση", "Κανονότητα πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω της αγοράς" και "Κατάσταση ρευστότητας".

"Άσκηση πιέσεων από τον ανταγωνισμό" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Ανταγωνισμός από άλλα τραπεζικά ιδρύματα", "Ανταγωνισμός από μη τραπεζικά ιδρύματα" και "Ανταγωνισμός από χρηματοδότηση μέσω της αγοράς".

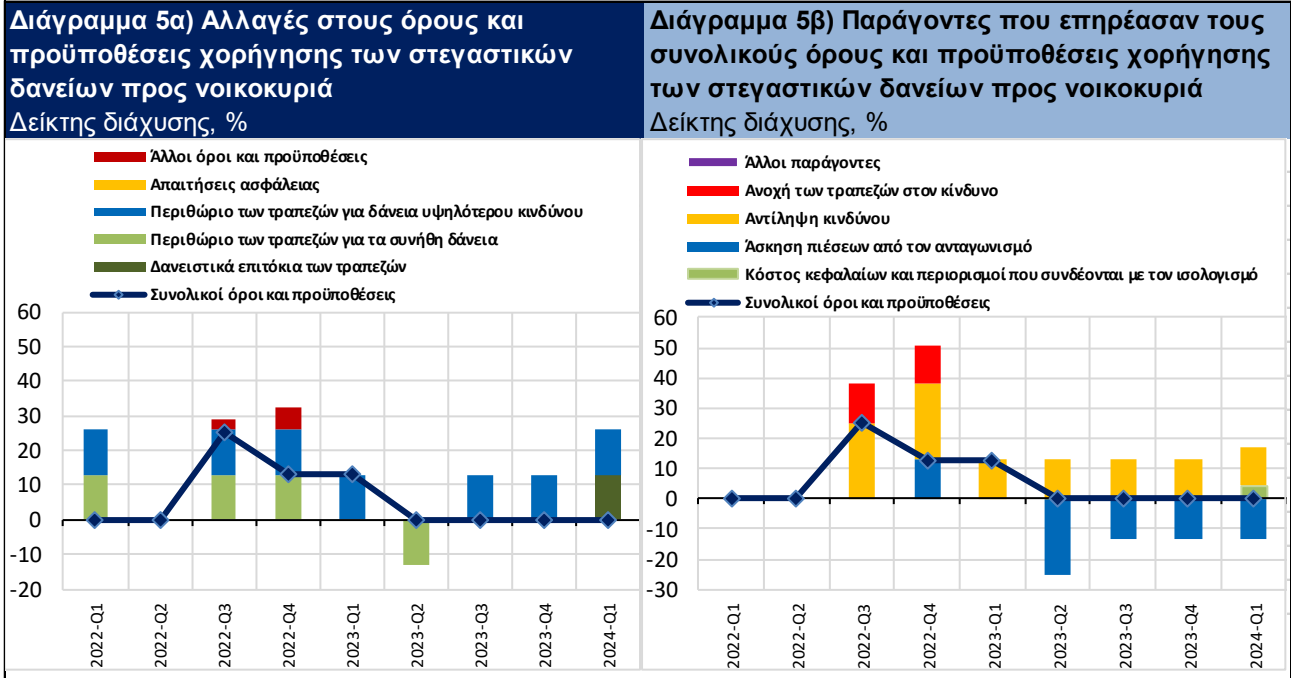
"Αντίληψη κινδύνου" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Τεχνική οικονομική κατάσταση και προοπτικές", "Κατάσταση και προοπτικές που αφορούν συγκεκριμένους κλάδους ή εταιρείες/φερεγγυότητα δανειολήπτη" και "Κίνδυνος όσον αφορά τις ζητούμενες εξασφαλίσεις".

Οι **"Άλλοι παράγοντες"** αφορούν επιπρόσθετους παράγοντες που ανέφεραν συμμετέχουσες τράπεζες ότι συνετέλεσαν στην αλλαγή των όρων και προϋποθέσεων χορήγησης των εν λόγω δανείων.

2.2.2. Συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά

Αμετάβλητοι παρέμειναν, σε καθαρή βάση, οι συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης νέων στεγαστικών δανείων κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, παρά την καθαρή αύξηση των επιτοκίων αλλά και του περιθωρίου των τραπεζών για τα δάνεια που φέρουν υψηλότερο κίνδυνο (βλ. **Διάγραμμα 5(α)**). Σημειώνεται ότι, το ερωτηματολόγιο Απριλίου 2024 ζητούσε από τις τράπεζες, για πρώτη φορά, να καταγράψουν τις μεταβολές των δανειστικών τους επιτοκίων σε ξεχωριστή υποκατηγορία.

Σύμφωνα με την Έρευνα, η επίδραση της εκτίμησης των τραπεζών για αυξημένο κίνδυνο καθώς και του αυξημένου κόστους κεφαλαίων και περιορισμών που συνδέονται με τον ισολογισμό τους, αντισταθμίστηκε από την άσκηση πιέσεων από τον ανταγωνισμό (βλ. **Διάγραμμα 5(β)**).

Σημειώσεις:

Όσον αφορά την κατεύθυνση των αλλαγών στους όρους και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων, **θετική ένδειξη** υποδηλοί αυστηροποίηση των όρων και προϋποθέσεων και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ **αρνητική ένδειξη** υποδηλοί χαλάρωση των όρων και προϋποθέσεων και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση.

5α) Ως «**περιθώριο**» ορίζεται η διαφορά έναντι σχετικού επιτοκίου αναφοράς (αύξηση περιθωρίου = αυστηροποίηση, μείωση περιθωρίου = χαλάρωση).

"**Άλλοι όροι και προϋποθέσεις**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των όρων και προϋποθέσεων: "Λόγος δανείου προς αξία ακινήτου", "Άλλοι περιορισμοί όσον αφορά το μέγεθος του δανείου", "Διάρκεια" και "Επιβαρύνσεις εκτός τόκων".

Σημειώνεται ότι, η επιμέρους κατηγορία "Δανειστικά επιτόκια των τραπεζών" προστέθηκε τον Απρίλιο 2024.

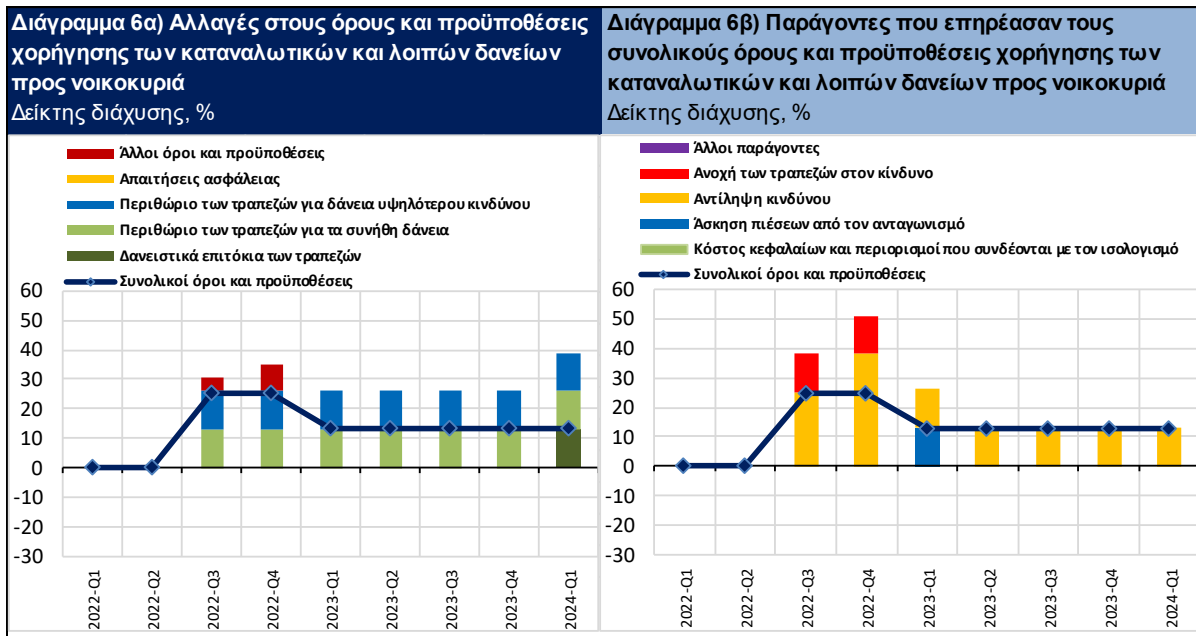
5β) "**Κόστος κεφαλαίων και περιορισμοί που συνδέονται με τον ισολογισμό**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Κεφάλαιο και κόστος που σχετίζεται με την κεφαλαιακή θέση", "Ικανότητα πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω της αγοράς" και "Κατάσταση ρευστότητας". Σημειώνεται ότι οι αναλυτικοί επιμέρους παράγοντες προστέθηκαν τον Απρίλιο 2024.

Οι "**Άλλοι παράγοντες**" αφορούν επιπρόσθετους παράγοντες που ανέφεραν συμμετέχουσες τράπεζες ότι συνετέλεσαν στην αλλαγή των όρων και προϋποθέσεων χορήγησης των εν λόγω δανείων.

2.2.3. Συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, η αυστηροποίηση στους συνολικούς όρους και προϋποθέσεις χορήγησης νέων καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά συνεχίστηκε για έβδομο συνεχόμενο τρίμηνο. Συγκεκριμένα, καταγράφηκε αύξηση στα δανειστικά επιτόκια και στο περιθώριο επιτοκίου των τραπεζών, τόσο για τα συνήθη καταναλωτικά και λοιπά δάνεια όσο και για τα δάνεια με υψηλότερο κίνδυνο (βλ. **Διάγραμμα 6(α)**).

Σύμφωνα με την Έρευνα, η αντίληψη των τραπεζών για αυξημένο κίνδυνο συνεχίζει να συμβάλλει και αυτό το τρίμηνο στην αυστηροποίηση των συνολικών όρων και προϋποθέσεων χορήγησης των εν λόγω δανείων (βλ. **Διάγραμμα 6(β)**).

Σημειώσεις:

Όσον αφορά την κατεύθυνση των αλλαγών στους όρους και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων, **θετική ένδειξη** υποδηλοί αυστηροποίηση των όρων και προϋποθέσεων και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ **αρνητική ένδειξη** υποδηλοί χαλάρωση των όρων και προϋποθέσεων και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση.

6α) Ως «**περιθώριο**» ορίζεται η διαφορά έναντι σχετικού επιτοκίου αναφοράς (αύξηση περιθωρίου = αυστηροποίηση, μείωση περιθωρίου = χαλάρωση).

«**Άλλοι όροι και προϋποθέσεις**» ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των όρων και προϋποθέσεων που αφορούν: "Μέγεθος δανείου", "Διάρκεια" και "Επιβαρύνσεις εκτός τόκων".

Σημειώνεται ότι, η επιμέρους κατηγορία "Δανειστικά επιτόκια των τραπεζών" προστέθηκε τον Απρίλιο 2024.

6β) «**Κόστος κεφαλαίων και περιορισμοί που συνδέονται με τον ισολογισμό**» ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Κεφάλαιο και κόστος που σχετίζεται με την κεφαλαιακή θέση", "Ικανότητα πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω της αγοράς" και "Κατάσταση ρευστότητας". Σημειώνεται ότι οι αναλυτικοί επιμέρους παράγοντες προστέθηκαν τον Απρίλιο 2024.

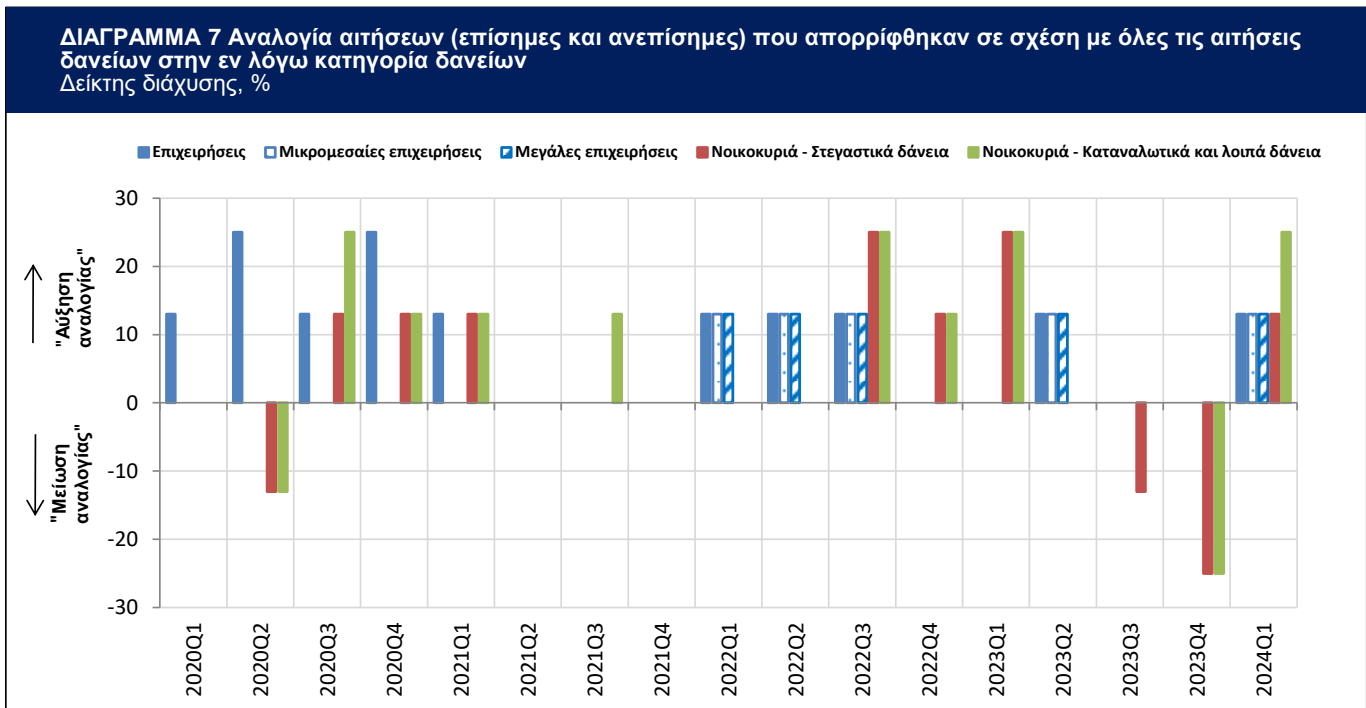
Οι «**Άλλοι παράγοντες**» αφορούν επιπρόσθετους παράγοντες που ανέφεραν συμμετέχουσες τράπεζες ότι συνετέλεσαν στην αλλαγή των όρων και προϋποθέσεων χορήγησης των εν λόγω δανείων.

2.3. Απορριφθείσες αιτήσεις

Αύξηση κατέγραψε η αναλογία των αιτήσεων (επίσημων και ανεπίσημων) οι οποίες απορρίφθηκαν ως προς το σύνολο των αιτήσεων για δάνεια από επιχειρήσεις, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, τόσο για μικρομεσαίες επιχειρήσεις όσο και για μεγάλες επιχειρήσεις (βλ. **Διάγραμμα 7**). Η εξέλιξη αυτή συνάδει με την συνεχιζόμενη αυστηροποίηση των κριτηρίων χορήγησης δανείων προς επιχειρήσεις, γεγονός που καθιστά πιο πιθανό οι τράπεζες να απορρίπτουν αιτήσεις δανείων.

Παράλληλα, κατά το υπό αναφορά τρίμηνο, καταγράφηκε αύξηση και στην αναλογία των απορριφθέντων αιτήσεων από νοικοκυριά, τόσο για στεγαστικά δάνεια όσο και, σε μεγαλύτερο βαθμό, για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια, επίδραση των αυστηροποιήσεων στα κριτήρια χορήγησης τόσο των στεγαστικών δανείων όσο και των καταναλωτικών και λοιπών δανείων που καταγράφηκαν τα προηγούμενα τρίμηνα (βλ. **Διάγραμμα 7**).

Σε ένα περιβάλλον υψηλότερου κόστους ζωής και αυξημένων επιτοκίων, οι τράπεζες παραμένουν ιδιαίτερα προσεκτικές όσον αφορά την ποιότητα του δανειακού τους χαρτοφυλακίου, δίνοντας μεγάλη σημασία στη μελλοντική ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους τόσο από τις επιχειρήσεις όσο και από τα νοικοκυριά.

Σημειώσεις:

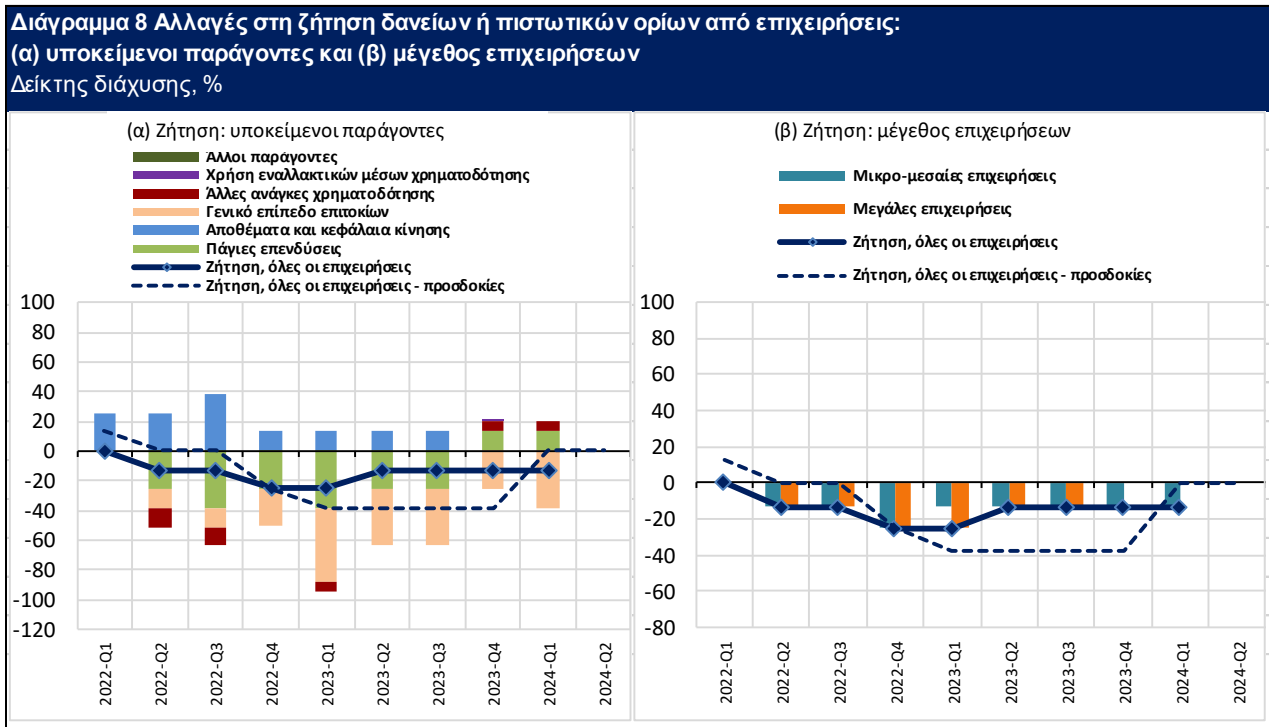
Ποσοστό των αιτήσεων δανείων που απορρίφθηκαν σε σχέση με τον όγκο όλων των αιτήσεων δανείων στη συγκεκριμένη κατηγορία δανείων.

Η κατανομή κατά μέγεθος επιχείρησης προστέθηκε τον Απρίλιο του 2022.

3. Ζήτηση δανείων

3.1. Ζήτηση δανείων ή πιστωτικών ορίων από επιχειρήσεις

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, η καθαρή ζήτηση δανείων από επιχειρήσεις συνέχισε να μειώνεται, σε αντίθεση με τις προσδοκίες των τραπεζών για αμετάβλητη ζήτηση που είχαν διατυπωθεί στην Έρευνα του προηγούμενου τριμήνου. Όπως και το προηγούμενο τρίμηνο, η μείωση της ζήτησης επιχειρηματικών δανείων κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024 αποδίδεται στο αυξημένο γενικό επίπεδο των επιτοκίων. Αντίθετα, οι αυξημένες χρηματοδοτικές ανάγκες για πάγιες επενδύσεις, οι οποίες ενδεχομένως αντανακλούν τις θετικές προοπτικές ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, καθώς και η αναχρηματοδότηση/αναδιάρθρωση χρέους (συμπεριλαμβάνεται στις "Άλλες ανάγκες χρηματοδότησης") συνέβαλαν θετικά στη ζήτηση δανείων και αυτό το τρίμηνο (βλ. **Διάγραμμα 8(α)**). Σύμφωνα με την Έρευνα, η καθαρή μείωση στη συνολική ζήτηση επιχειρηματικών δανείων κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024 προήλθε κυρίως από μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αντίθετα, η καθαρή ζήτηση δανείων από μεγάλες επιχειρήσεις παρέμεινε αμετάβλητη σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (βλ. **Διάγραμμα 8(β)**).

Σημειώσεις:

Όσον αφορά την κατεύθυνσή των αλλαγών στη ζήτηση δανείων ή πιστωτικών ορίων, **θετική ένδειξη** υποδηλοί αύξηση της ζήτησης και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ **αρνητική ένδειξη** υποδηλοί μείωση της ζήτησης και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση.

"**Άλλες ανάγκες χρηματοδότησης**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Συγχωνεύσεις ή εξαγορές και αναδιάρθρωση επιχειρήσεων" και "Αναχρηματοδότηση / αναδιάρθρωση και επαναδιαπραγμάτευση χρέους".

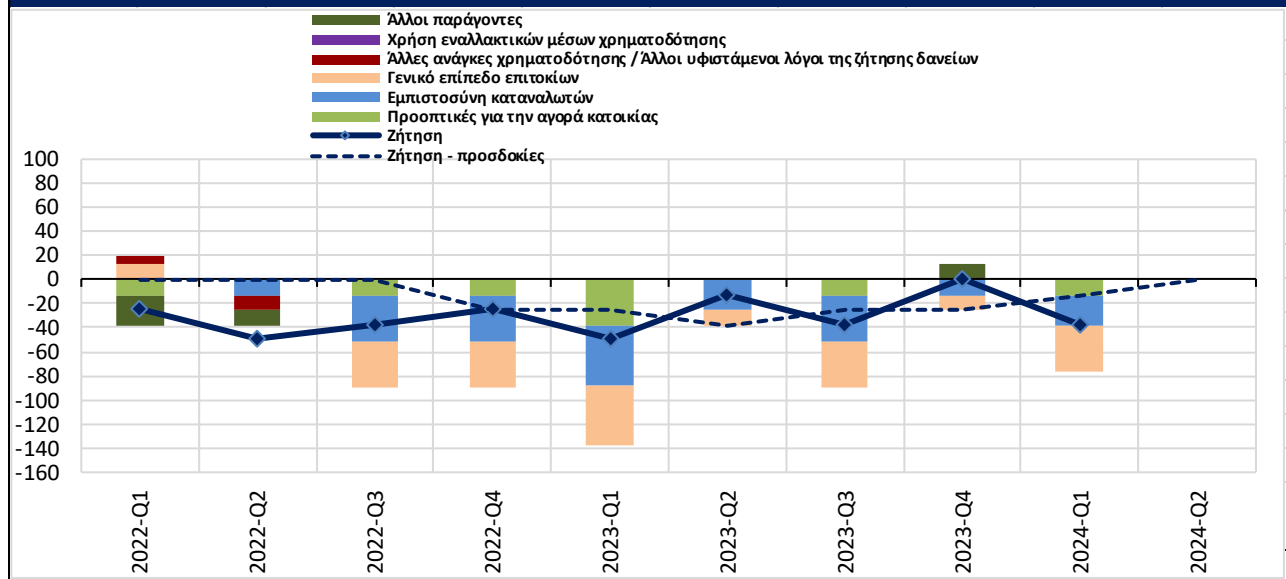
"**Χρήση εναλλακτικών μέσων χρηματοδότησης**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Εσωτερική χρηματοδότηση", "Δάνεια από άλλα τραπεζικά ιδρύματα", "Δάνεια από μη τραπεζικά ιδρύματα", "Έκδοση/εξόφληση χρεογράφων" και "Έκδοση/εξόφληση μετοχών".

3.2. Ζήτηση δανείων από νοικοκυριά για στεγαστικά δάνεια

Η καθαρή ζήτηση για στεγαστικά δάνεια από νοικοκυριά κατέγραψε μείωση, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τις προσδοκίες των τραπεζών όπως καταγράφηκαν στην Έρευνα του Ιανουαρίου 2024. Η μείωση της ζήτησης αποδίδεται, σύμφωνα με την Έρευνα, στο αυξημένο γενικό επίπεδο των επιτοκίων, στη μειωμένη εμπιστοσύνη των καταναλωτών και στην αποδυνάμωση των προοπτικών της αγοράς κατοικίας (βλ. **Διάγραμμα 9**).

Διάγραμμα 9 Αλλαγές στη ζήτηση στεγαστικών δανείων από νοικοκυριά και υποκείμενοι παράγοντες

Δείκτης διάχυσης, %

Σημειώσεις:

Όσον αφορά την κατεύθυνση των αλλαγών στη ζήτηση δανείων, **θετική ένδειξη** υποδηλοί αύξηση της ζήτησης και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ **αρνητική ένδειξη** υποδηλοί μείωση της ζήτησης και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση.

"**Άλλες ανάγκες χρηματοδότησης / Άλλοι υφιστάμενοι λόγοι της ζήτησης δανείων**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Αναχρηματοδότηση/ αναδιάρθρωση και επαναδιαπραγμάτευση χρέους" και "Κανονιστικό και φορολογικό καθεστώς των αγορών κατοικίας".

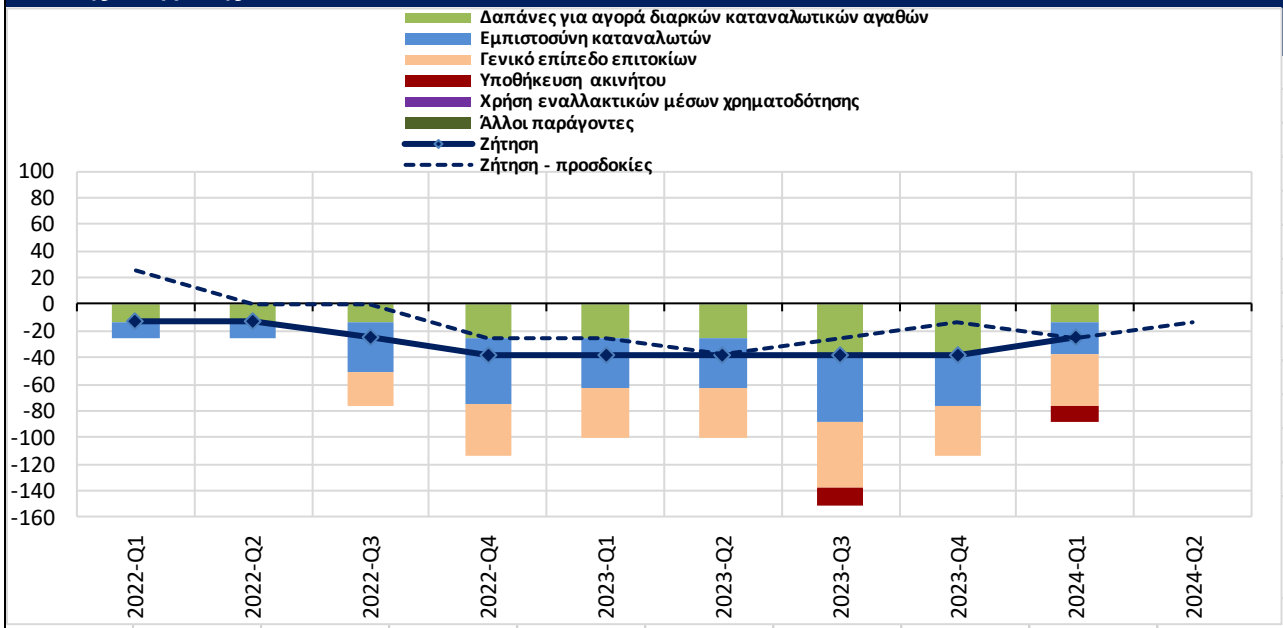
"**Χρήση εναλλακτικών μέσων χρηματοδότησης**" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Εσωτερική χρηματοδότηση για αγορά κατοικίας από αποταμιεύσεις/προκαταβολή", "Δάνεια από άλλα τραπεζικά ιδρύματα" και "Άλλες πηγές εξωτερικής χρηματοδότησης".

3.3. Ζήτηση δανείων από νοικοκυριά για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια

Η καθαρή ζήτηση καταναλωτικών και λοιπών δανείων από νοικοκυριά συνέχισε να καταγράφει μείωση και το πρώτο τρίμηνο του 2024, εξέλιξη σύμφωνη με τις προσδοκίες που είχαν διατυπωθεί στην Έρευνα του προηγούμενου τριμήνου. Η καθαρή μείωση ήταν μικρότερη σε σχέση με τα προηγούμενα τρίμηνα.

Σύμφωνα με την Έρευνα, οι παράγοντες που συνέβαλαν στη μείωση της ζήτησης αυτής της κατηγορίας δανείων ήταν το αυξημένο επίπεδο των επιτοκίων, η μειωμένη εμπιστοσύνη των καταναλωτών, η μείωση των δαπανών για αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών καθώς και η μείωση καταναλωτικών δαπανών οι οποίες χρηματοδοτούνται από δάνεια με προσημείωση ακινήτου ("Υποθήκευση ακινήτου" (βλ. **Διάγραμμα 10**)).

Διάγραμμα 10 Αλλαγές στη ζήτηση καταναλωτικών και λοιπών δανείων από νοικοκυριά και υποκείμενοι παράγοντες
Δείκτης διάχυσης, %

Σημειώσεις:

Όσον αφορά την κατεύθυνση των αλλαγών στη ζήτηση δανείων, **θετική ένδειξη** υποδηλοί αύξηση της ζήτησης και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ **αρνητική ένδειξη** υποδηλοί μείωση της ζήτησης και συνεισφορά των παραγόντων προς αυτή την κατεύθυνση.

"Χρήση εναλλακτικών μέσων χρηματοδότησης" ως μη σταθμισμένος μέσος όρος των παραγόντων "Εσωτερική χρηματοδότηση από αποταμιεύσεις", "Δάνεια από άλλα τραπεζικά ιδρύματα" και "Άλλες πηγές εξωτερικής χρηματοδότησης".

"Υποθήκευση ακινήτου" αφορά τον παράγοντα "Καταναλωτικές δαπάνες οι οποίες χρηματοδοτούνται από δάνεια με προσημείωση ακινήτου".

3.4. Προσδοκίες για το επόμενο τρίμηνο

Σύμφωνα με τις προσδοκίες των συμμετεχουσών στην Έρευνα τραπεζών για το δεύτερο τρίμηνο του 2024, η καθαρή ζήτηση δανείων από επιχειρήσεις αναμένεται να παραμείνει αμετάβλητη σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2024. Παράλληλα, η καθαρή ζήτηση στεγαστικών δανείων από νοικοκυριά επίσης αναμένεται να παραμείνει σταθερή ενώ για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια προς νοικοκυριά να μειωθεί περαιτέρω (βλ. **Διαγράμματα 8-10**).

4. Σημειώσεις

Η Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων (ETX) αποτελεί μια ποιοτική έρευνα για τις τραπεζικές χορηγήσεις στη ζώνη του ευρώ και βασικός της στόχος είναι η βελτίωση της πληροφόρησης για τις συνθήκες χρηματοδότησης στη ζώνη του ευρώ. Το ερωτηματολόγιο της Έρευνας απευθύνεται σε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα των τραπεζών της κάθε χώρας της ζώνης του ευρώ και καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων για το δανεισμό στις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Για παράδειγμα, περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν τα κριτήρια για την έγκριση των δανείων, τους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησης πιστώσεων καθώς και την αξιολόγηση των τραπεζών για τις συνθήκες που επηρεάζουν τη ζήτηση των δανείων. Περαιτέρω πληροφορίες θα βρείτε στην περιγραφή της μεθοδολογίας της εν λόγω Έρευνας [εδώ](#).

Σημειώνεται ότι από τον Απρίλιο 2015 το ερωτηματολόγιο της ETX έχει εμπλουτιστεί με επιπρόσθετες ερωτήσεις και συνεχίζεται να εμπλουτίζεται ανά διαστήματα, με στόχο, πάντα, τη βελτιστοποίηση και την παροχή επικαιροποιημένων πληροφοριών στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων νομισματικής πολιτικής. Στα πλαίσια αυτά, δύναται επίσης να προστεθούν και συγκεκριμένες ερωτήσεις ειδικού ενδιαφέροντος για να ερευνηθούν κάποια επίκαιρα θέματα της οικονομίας. Ωστόσο, για τη διασφάλιση της ανωνυμίας των συμμετεχουσών στην Έρευνα τραπεζών, τα αποτελέσματα αυτά δεν δημοσιεύονται στην παρούσα έκθεση.

Τα αποτελέσματα της ETX, η οποία διεξήχθη τον Απρίλιο του 2024, αναφέρονται στις αλλαγές που σημειώθηκαν το πρώτο τρίμηνο του 2024, σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο, και στις προσδοκίες των τραπεζών για το δεύτερο τρίμηνο του 2024, σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2024, όσον αφορά τα κριτήρια χορήγησης δανείων, τους όρους και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων και τη ζήτηση δανείων σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Τα αποτελέσματα της εν λόγω Έρευνας για την Κύπρο δεν είναι σταθμισμένα ως προς το μερίδιο αγοράς της κάθε τράπεζας που λαμβάνει μέρος στην Έρευνα, επομένως οι απαντήσεις όλων των συμμετεχόντων έχουν την ίδια βαρύτητα. Η Έρευνα καλύπτει περίπου το 85% της αγοράς χορηγήσεων στην Κύπρο που δίνονται σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ. Για την ανάλυση των συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων χρησιμοποιείται ο δείκτης διάχυσης (diffusion index). Σημειώνεται ότι ο δείκτης διάχυσης στο 0 μπορεί να υποδηλοί ότι, είτε δεν σημειώθηκε μεταβολή από το προηγούμενο τρίμηνο, είτε ότι οι απαντήσεις των τραπεζών αντισταθμίζονται μεταξύ τους.

Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της Έρευνας βασίζονται στις απαντήσεις των τραπεζών που συμμετέχουν στην εν λόγω Έρευνα και εκφράζουν τη δική τους αντίληψη για τη χρηματοδοτική αγορά στην Κύπρο. Τα αποτελέσματα δεν αντιπροσωπεύουν αντιλήψεις, προσδοκίες ή εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.